

Nařízení Státní veterinární správy

Krajská veterinární správa Státní veterinární správy pro Plzeňský kraj, Družstevní 13, 301 00 Plzeň, IČO: 00018562 (dále jen „KVSP“) jako místně a věcně příslušný správní orgán podle ustanovení § 47 odst. 4 a 8 a § 49 odst. 1 písm. c) zák. č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „veterinární zákon“), v souladu s ustanovením § 54 odst. 2 veterinárního zákona nařizuje tato

mimořádná veterinární opatření:

při výskytu a k zamezení šíření nebezpečné nákazy - varroázy včel

Čl. 1

Úvodní ustanovení

(1) Mimořádná veterinární opatření se nařizují k ochraně chovů včel na území Plzeňského kraje. Vyšetřením zimní měli byla u včelstev chovatelů majících svá stanoviště na území Plzeňského kraje zjištěna a laboratorně prokázána nebezpečná nákaza – varroáza včel.

(2) Varroáza je nebezpečné parazitární onemocnění včelího plodu a dospělých včel vyvolané roztočem *Varroa destructor*. Podle přílohy č. 2 veterinárního zákona je varroáza zařazena mezi nebezpečné nákazy.

(3) Vzhledem k velkému počtu a rozmístění ohnisek ve všech okresech Plzeňského kraje a rozsahu ochranných pásem se pro celé území Plzeňského kraje stanovuje jednotná nákazová situace a toto území se považuje za plošně zamořené varroázou včel.

Čl. 2

Vymezení pojmů

(1) Podle tohoto nařízení se rozumí:

- a) chovatelem – chovatelé včel organizovaní v ZO ČSV a neorganizovaní v ZO ČSV,
- b) ohniskem nákazy – stanoviště včelstev s klinicky nebo laboratorně zjištěným nálezem roztoče *Varroa destructor*, v počtu větším než 3 roztoči na včelstvo,
- c) ochranným pásmem – území v okruhu 5 km od ohniska nákazy,
- d) smíšeným vzorkem – veškerá měli nebo spad odebraný ze všech úlů jednoho stanoviště včelstev,
- e) ošetřením (léčebným, diagnostickým) – aplikace určeného přípravku provedená komisionálně za přítomnosti chovatele.
- f) kočováním – činnost chovatele, kdy dochází k dočasnému přemístování včelstev mimo trvalá stanoviště (zimoviště), která má chovatel zaregistrovaná v ústřední evidenci zvířat.

Čl. 3

Ochranná a vzdělávací opatření

Chovatelům včel se nařizuje:

(1) V letním období 2012:

- a) Trvale sledovat zdravotní stav včelstev, zejména prostřednictvím průběžného monitoringu intenzity varroázy. Monitoring tvoří sledování přirozeného spadu roztočů v období od června do září, které nejlépe signalizuje vývoj a případné přemnožení jejich populace ve včelstvu.

Nedílnou součástí monitoringu včelstev v tomto období je i zjišťování napadení trubčího plodu tímto parazitem. Za ohrožující stav se považuje denní spad **pětí a více samiček roztoče** nebo silné napadení trubčích kukel **u více než poloviny** prohlédnutých buněk u některého včelstva. Součástí sledování intenzity varroázy v období od 1. října do 31. prosince je spad roztočů 24 hodin po ošetření včelstev.

- b) Hlásit KVSP prostřednictvím místně příslušných ZO ČSV nebo OO ČSV výsledky monitoringu intenzity varroázy, zejména neobvyklé spady roztočů po ošetření včelstev, nadlimitní denní spad roztočů a silné napadení trubčích kukel.
- c) Plošné ošetření včelstev (nejméně na katastru, lépe na celém území základní organizace) **přípravky GABON PF 90 mg respektive GABON PA 92 1,5 mg**, a to v případech:
  - kde při vyšetření zimní měli (únor 2012) mělo více než 25% stanovišť průměrný nález více než 3 samičky Varroa na včelstvo,
  - kde byla diagnostikována vysoká invadovanost trubčího plodu,
  - kde byl průměrný přirozený letní spad roztočů vyšší než pět samiček denně, či je signalizována vysoká intenzita varroázy prohlídkou včelstev.

Ke snížení rizika tvorby reziduí se GABON PF 90 aplikuje maximálně ve dvou letech po sobě. Potom musí následovat nejméně jednoletá přestávka nebo záměna za GABON PA 92. Pro GABON PA 92 (resp. Gabon PA 1,5 mg proužky do úlu) nejsou z hlediska tvorby reziduí žádná omezení. Přípravky GABON PA 92 (resp. GABON PA 1,5 mg proužky do úlu, jen v rámci klinického hodnocení) nebo GABON PF 90 se aplikují až po posledním odběru medu a sejmutí medníků a jejich aplikaci je nutné provést bez zbytečného odkladu. Účinek výše uvedených přípravků lze posílit použitím přípravku Formidol 40 ml nebo preparáty na bázi thymolu (APIGUARD GEL respektive THYMOVAR 15 g).

- d) **Při nižším zamoření varroázou** použít v letním období přípravek **FORMIDOL 40 ml** - odparné desky s kyselinou mravenčí. Tento přípravek lze aplikovat již během pozdního jara a po celé léto, pokud teploty v průběhu dne dosahují alespoň 20°C.
- e) V oblastech se suspektní nebo prokázanou rezistencí na pyretroidy „Gabony“ nahradit přípravky s alternativní účinnou látkou – kyselinou mravenčí nebo thymolem. Preparáty na bázi thymolu - **APIGUARD GEL** respektive **THYMOVAR 15 g** lze aplikovat až po posledním odběru medu. Plásty v plodišti, které byly během léčby přípravky na bázi thymolu přítomny v úlu, se nesmějí stáčet v průběhu následujícího jara.

(2) V období podzim a zima 2012:

- a) U všech včelstev před provedením ošetření nejpozději do 30. září 2012 vložit na dna úlů podložky, které celé dno pokryjí. Podložky se vždy po ukončení diagnostického odběru spadu nebo po ukončení léčby (ošetření) řádně ometou, očistí a vrátí zpět na dno úlu. Po posledním ošetření v tomto období musí být podložky řádně očištěny až po uplynutí 7 dní.
- b) V období od 10. října do 31. prosince 2012 provést trojí ošetření všech včelstev přípravkem **VARIDOL 125 mg/ml** nebo přípravky určenými pro včelstva v ekologickém zemědělství. Ošetření se provede komisionálně fumigací nebo aerosolem. Doporučené intervaly mezi ošetřeními jsou 14 – 21 dní. Ve včelstvech nesmí být při druhém a třetím ošetření zavíčkovaný včelí plod. Pokud tam zavíčkovaný plod je (např. při teplém počasí) odstraní se vyřezáním nebo rozdrásáním tak, aby přítomní roztoči byli zpřístupněni účinným látkám při fumigaci či aerosolovém ošetření. Tři ošetření se provádějí bez ohledu na to, zda byl v podletí použit Gabon PA 92 (resp. GABON PA 1,5 mg proužky do úlu, jen v rámci klinického hodnocení) nebo Gabon PF 90. S výhodou lze poslední ošetření provést aerosolem a to i začátkem

prosince, kdy jsou včelstva bez plodu. Při použití acetonu lze aerosol aplikovat do teploty minus 5°C. Toto ošetření je významné k zabránění tvorby rezistence.

- c) Po provedené podzimní léčbě zajistit **povinné vyšetření zimní měli**. Směsné vzorky měli odebrat **nejpozději do 15. února 2013** a odevzdat zdravotnímu referentovi územně příslušné ZO ČSV nebo na místně příslušný inspektorát KVSP, který zajistí odeslání vzorků do laboratoře. Mezi očištěním podložek po posledním ošetření a odběrem směsných vzorků měli určených k vyšetření na varroázu musí být zachován interval 30 dnů. Zimní měl nesmí být po odběru přesívána přes síta s otvory menšími než 5 mm, aby mohl být při vyšetření zachycen i eventuální výskyt malého úlového brouka *Aethina tumida*. Vyšetření vzorků provádějí laboratoře autorizované SVS.

(3) V jarním období 2013:

A) V oblastech, kde nebyla prokázána rezistence roztočů na pyrethroidy:

- a) V okresech s výskytem hromadných úhynů včelstev se předjarní ošetření provede celoplošně.
- b) V okresech, ve kterých procento stanovišť bez nálezu nedosáhlo 25 % všech vyšetřovaných vzorků, se předjarní ošetření provede rovněž plošně u všech včelstev. V okresech, v nichž byl vyšší podíl vzorků bez nálezu než 25 %, se ošetří pouze včelstva stanovišť s nálezem více než tři samičky *Varroa destructor* v průměru na včelstvo. KVSP může povolit i ošetření stanovišť s podlimitním nálezem, pokud sami chovatelé včel o toto ošetření písemně KVSP požádají.
- c) Předjarním ošetřením se rozumí nátěr víček zavíčkovaného plodu vodní emulzí přípravku **M 1 AER 240 mg/ml** 0,25 % koncentrát pro přípravu roztoku k léčebnému ošetření včel, spojený s fumigací přípravkem **VARIDOL 125 mg/ml**. Rozhodující význam má nátěr plodu, kterým jsou postiženi roztoči a jejich vývojová stadia uvnitř plodových buněk i roztoči na včelách. Fumigace VARIDOLEM 125 mg/ml je pojistkou při eventuální rezistenci roztočů na pyrethroidy a pro případ, že plocha plodu je nedostatečná.

B) V oblastech s prokázanou rezistencí roztočů na pyrethroidy:

- a) Provést dvě ošetření VARIDOLEM 125 mg/ml v intervalu 10 dní a ošetření FORMIDOLEM 40 ml, a to co nejdříve, jakmile dosáhnou denní teploty bez větších výkyvů 20 °C. Jarní ošetření kromě ošetření FORMIDOLEM 40 ml v rezistentních oblastech musí být skončeno nejpozději do 15. 4. 2013.

Čl. 4

Doplňující opatření

(1) Ošetření včelstev se smí provádět pouze přípravky zaregistrovanými v České republice a v souladu s jejich příbalovým letákem. Jejich použití mimo období stanovená tímto nařízením je zakázáno. Volně prodejné jsou veterinární léčivé přípravky FORMIDOL 40 ml, Apiguard a Thymovar.

(2) ZO ČSV nahlásí do 15. ledna 2013 na příslušný inspektorát KVSP chovatele a počty včelstev, u kterých nebyla provedena povinná léčebná ošetření. ZO ČSV nahlásí do 1. března 2013 na příslušný inspektorát KVSP chovatele, kteří nedodali zimní měl k laboratornímu vyšetření.

(3) Při úhynu nebo likvidaci včelstva z důvodu varroázy je chovatel povinen:

- úl ihned uzavřít tak, aby se zabránilo vnikání včel,
- všechny pláсты včetně plodových vyvařit na vosk,
- prázdný úl a použitelné rámy řádně mechanicky očistit a dezinfikovat horkým 3 % louhem sodným nebo vyžehnutím. Použitelné jsou až po uplynutí 10 dnů a opláchnutí pitnou vodou,

- neobsazené úly i další chovná zařízení musí být zbaveny včelího díla a celoročně zajištěny proti možnému vnikání včel.

Čl. 5

Pozorovací doba a zdolání nákazy

(1) Pozorovací doba trvá 12 měsíců od nařízení těchto mimořádných veterinárních opatření. Nákaza se prohlásí za zdolanou, jestliže se ve směsném vzorku zimní měli odebraném následujícího roku v ohnisku nezjistí původce této nákazy.

Čl. 6

Přemísťování včelstev

(1) V souladu s ustanovením § 134 odst.1 vyhlášky MZe č. 299/2003 Sb. v platném znění se trvalé přemístění včelstev povoluje jen do oblasti se stejnou nebo horší nákazovou situací. Přesunuta mohou být pouze včelstva vyšetřená na varroázu a léčebně ošetřená na základě nařízených ochranných a zdolávacích opatření a v souladu s nimi.

- a) V rámci územního obvodu Plzeňského kraje jsou trvalé přesuny vázány na písemný souhlas KVSP, který se vydá dle místa původu včelstev.
- b) Mimo územní obvod Plzeňského kraje lze trvalý přesun včelstev uskutečnit za předpokladu, že přemísťovaná včelstva musí být doprovázena veterinárním osvědčením vystaveným úředním veterinárním lékařem - inspektorem KVSP dle místa původu včelstev. Přemísťovaná včelstva musí být před přesunem mimo kraj bakteriologicky vyšetřena na přítomnost moru včelího plodu, tuto skutečnost doloží chovatel příslušným dokladem - laboratorním protokolem s negativním výsledkem vyšetření směsného vzorku měli, před vystavením veterinárního osvědčení pro přesun.

(2) **Přesun včelstev kočováním** lze uskutečnit za následujících podmínek:

- a) Obecně do oblasti o stejné nákazové situaci, přičemž za horší nákazovou situaci se považují oblasti (ohniska a jejich ochranná pásma, event. vyhlášené úseky hraničních pásem) s potvrzeným výskytem rezistentních roztočů, a to bez ohledu na intenzitu a extenzitu nákazy.
- b) Byla-li včelstva na trvalém stanovišti vyšetřena laboratorně na mor včelího plodu s negativním výsledkem.
- c) V případě přesunu včelstev mimo hranici Plzeňského kraje si musí chovatel vyžádat vystavení veterinárního osvědčení na KVSP.
- d) Kočující včelstva musí být neprodleně po každém návratu po 01.06.2012 z kočovného stanoviště (na trvalém stanovišti nebo na dalším kočovném stanovišti) preventivně přeléčena, a to FORMIDOLEM, pokud se návrat uskuteční před posledním vytočením medu a přípravkem GABON PA 92 (resp. Gabon PA 1,5 mg) nebo GABON PF 90, pokud se návrat uskuteční po posledním vytočení medu a nejde o oblast s rezistencí roztočů. V oblastech se zjištěnou rezistencí roztoče Varroa destructor vůči léčivům se v případě silného napadení provede ošetření v souladu s čl. 3 bod (1) písm. e) – FORMIDOLEm (opakovaně) či pomocí přípravků na bázi thymolu.

Čl. 7

Ošetřování včelstev v ekologickém zemědělství

(1) Do výskytu tří roztočů včetně v průměru na jedno včelstvo v rozboru zimní měli a do výskytu tří roztočů včetně v denním spadu za období 15.07.– 15.09.2012 nemusí ekologický chovatel včel používat žádná léčiva.

(2) Včelstva na stanovišti, u nichž v rozboru zimní měli byli zjištěni více než 3 roztoči v průměru na jedno včelstvo je nutné ošetřit přípravkem FORMIDOL 40 ml (účinná látka kyselina mravenčí) případně po ukončení období snůšky na konci léta lze použít vyhrazené veterinární léčivé přípravky na bázi thymolu. Dále lze využít registrovaná léčiva na bázi kyseliny mravenčí, mléčné, octové a šťavelové a mentholu, eukalyptolu nebo kafru.

(3) V době od 15.07. do 15.09.2012 sleduje chovatel u všech včelstev v týdenních intervalech přirozený spad roztočů a při nálezu více než tří roztočů v průměru na 1 včelstvo léčí včelstva přípravky uvedenými v bodě 2 tohoto článku. Údaje uchovává po dobu 12 měsíců. Pokud se jedná o chovatele – podnikatele ve smyslu veterinárního zákona uchovává tyto údaje v souladu s tímto zákonem po dobu 5 let.

(4) Ekologický chovatel každoročně obmění nejméně jednu třetinu používaných plástů a v okolí dohledává a odstraňuje včelstva divoce žijící.

(5) Chemické přípravky k ošetření včelstev lze použít na základě nařízení KVSP při zvýšeném výskytu roztočů. Včelstva takto léčená se z produkce bioproduktů vyloučí.

(6) Přípravky povolené k používání v ekologickém zemědělství může použít i chovatel včel ve standartním, tedy „neekologickém“ chovu.

Čl. 8

Poučení o nákaze

(1) Varroáza je nebezpečné parazitární onemocnění včel a včelího plodu, které vyvolává roztoč *Varroa destructor*. Roztoč napadá včelí plod, nejčastěji trubčí, na kterém se rozmnožuje a dospělé včely. Roztoč může být přenašečem virových, bakteriálních a plísňových onemocnění včel a včelího plodu. Pokud není včelstvo včas léčeno účinnými přípravky, dochází k jeho úhynu. Nákaza se šíří především nakaženými trubci, včelami a roji. Významnou roli v šíření nákazy hraje nedisciplinovanost některých chovatelů včel. Diagnóza se stanoví klinickým vyšetřením, zejména zavíčkovaného trubčího plodu a laboratorním vyšetřením spadu-měli.

Čl. 9

Sankce

(1) Za nesplnění nebo porušení povinností vyplývajících z těchto mimořádných veterinárních opatření může správní orgán podle ustanovení § 71 nebo § 72 veterinárního zákona uložit pokutu až do výše:

- a) 50 000 Kč, jde-li o fyzickou osobu,
- b) 2 000 000 Kč, jde-li o právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu.

Čl. 10 Společná a závěrečná ustanovení

(1) Platnost případných dalších mimořádných veterinárních opatření nařízených KVSP k ochraně chovů včel v souvislosti s výskytem nebezpečné nákazy – moru včelího plodu, není tímto nařízením dotčena.

(2) Nařízená mimořádná veterinární opatření budou zrušena nejdříve po jejich úplném zavedení, a pokud nákazová situace v chovech včel bude příznivá. Se zřetelem na průběh nákazy, její šíření a v souladu s poznatky veterinární vědy a s požadavky veterinární legislativy mohou být některá z nich změněna nebo ukončena dříve.

(3) Náhrada nákladů a ztrát vzniklých v souvislosti s nebezpečnými nákazami se řeší dle veterinárního zákona.

(4) Nařízení se vyhlásí tak, že se vyvěsí na úřední desce krajského úřadu a všech obecních úřadů, jejichž území se týká, na dobu nejméně 15 dnů. Toto nařízení Státní veterinární správy nabývá podle ustanovení § 76 odst. 3 písm. a) veterinárního zákona platnosti a účinnosti dnem jeho vyhlášení; za den jeho vyhlášení se považuje den jeho vyvěšení na úřední desce krajského úřadu. Nařízení Státní veterinární správy musí být každému přístupné u krajské veterinární správy, krajského úřadu a všech obecních úřadů, jejichž území se týká.

(5) Nabytím účinnosti tohoto nařízení se ruší Nařízení č. 6/2011 KVSP č.j.: 2011/1178/KVSP ze dne 10.05.2011.

V Plzni dne 30.05.2012

MVDr. Richard Bílý v.r.
ředitel Krajské veterinární správy
Státní veterinární správy pro Plzeňský kraj

Obdrží do datové schránky:

Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí
Obce s rozšířenou působností Plzeňského kraje (ORP PK)
PČR, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje – předat na ÚO Klatovy, Domažlice, Plzeň-jih, Plzeň-sever,
Rokycany, Tachov a Městské ředitelství Plzeň

Obdrží:

Obce Plzeňského kraje prostřednictvím ORP PK
Agentury pro zemědělství a venkov v Plzeňském kraji
OS KVL Plzeňského kraje
ČSV Okresní organizace: Domažlice, Klatovy, Plzeň – jih, Plzeň – město, Plzeň – sever, Rokycany, Tachov

Vyvěšeno na úřední desce den:.....

Sejmuto z úřední desky dne:.....